

PERSBERICHT

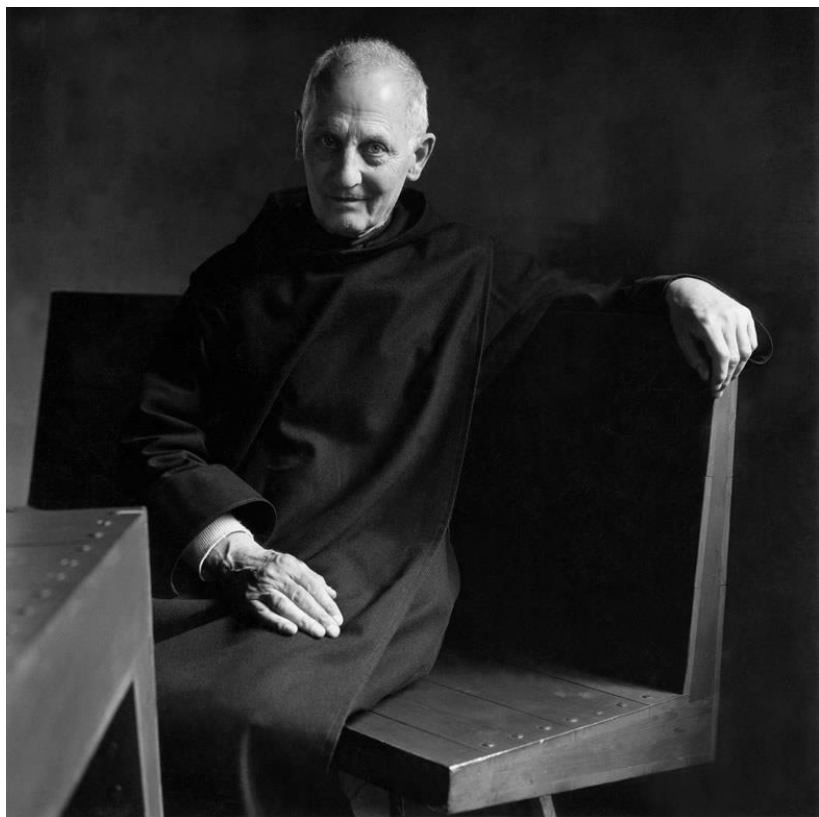
Een huis voor de geest geeft unieke kijk op levenswerk architect-monnik Dom Hans van der Laan

Architectuur voor de eeuwigheid

De tentoonstelling *Een huis voor de geest* gaat op zoek naar de tastbare wereld rond de filosofie van de Nederlandse architect-monnik Dom Hans van der Laan (1904-1991). In een nieuw laboratorium gooien het Vlaams Architectuurinstituut en deSingel de theorie en het oeuvre van Van der Laan open, vanuit het verleden naar de toekomst. (van 13/10/2017 tot 14/01/2018 in deSingel Internationale Kunstcampus, Antwerpen)

‘De zuivere architectuur van Van der Laan laat zich door geen historische ontwikkelingen van de wijs brengen.’

architectuurcriticus Geert Bekaert

Dom Hans van der Laan 1982, Waasmunster Foto: Frans de la Cousine

PERSBERICHT

Naast de bouw van vier kloosters en een woning is Dom Hans van der Laan befaamd om zijn architectuurtheorie, die tot vandaag wereldwijd architecten beïnvloedt. ‘Een huis voor de geest’ maakt de link tussen Van der Laans theorie en praktijk tastbaar voor een breed publiek.

Na dertig jaar is de beroemdste architect uit de clerus opnieuw onderwerp van een tentoonstelling in deSingel. En dat heeft volgens Christoph Grafe, directeur van het Vlaams Architectuurinstituut, zo zijn reden: “Van der Laans architectuur maakt onlosmakelijk deel uit van ons collectieve geheugen. Tijd om dit nog eens in de verf te zetten.”

Spoedcursus Van der Laan

Curator Caroline Voet, architect en Van der Laan-expert, wijst op de noodzaak om de monnik-architect opnieuw een podium te geven: “De tentoonstelling in 1986 bood een prachtig overzicht, maar was te hermetisch. Met ‘Een huis voor de geest’ willen we aan een breed publiek de kracht en relevantie van Van der Laans architectuurtheorie toelichten.” Originele maquettes, modellen, meubels, tekeningen, onderzoekswerk én projecten van oud-leerlingen van Van der Laan (bv. Jan De Jong) geven een mooi beeld van zijn productie en invloed. En er is Abdij Roosenberg, als het ware een tastbare satelliet van deze expo. Gerealiseerd in de jaren 1970, vormde dit vrouwenklooster de praktische uitwerking van zijn meesterwerk De Architectonische Ruimte. Dit laat ons toe om op een begrijpbare en toegankelijke manier de link te leggen tussen theorie en praktijk. Voet: “Eigenlijk kan je deze expo en het bijhorende randprogramma nog het best omschrijven als een spoedcursus Dom Hans van der Laan.”

Abdij Roosenberg, Dom Hans van der Laan 1975, Waasmunster Foto: Caroline Voet

‘Van der Laans ontwerpen worden omringd door raadselachtigheid. Het spel van lichtinval, schaduwen en ruimtes creëert een sfeer die los komt van tijd en plaats’

Christoph Grafe, directeur Vlaams Architectuurinstituut

PERSBERICHT

Abdij Roosenberg, een goed bewaard geheim

In Waasmunster, op een steenworp van de E17, ligt Abdij Roosenberg. Volgens Caroline Voet voor velen nog steeds een goed bewaard geheim, maar wel hét project waar Van der Laan zijn theorie ten volle heeft kunnen uitvoeren. Roosenberg is bovendien een mooi voorbeeld van hoe Van der Laans architectuur, die oorspronkelijk diende in een religieuze context, perfect inzetbaar is voor andere doeleinden. De abdij is oorspronkelijk gebouwd voor 12 zusters en 25 gasten, een open benadering die uniek was en nog steeds is. Het complex is ontworpen voor contemplatie, verstilling of net intense ontmoeting, het gaat voorbij het idee van functies en kan op verschillende manieren ingezet worden. Voet: “Vandaag wordt de abdij omgevormd tot een internationaal studiecentrum en residentie van de KULeuven, het beste bewijs dat Van der Laans architectuur multifunctioneel is.” Momenteel werken studenten van de Faculteit Architectuur aan een studie rond deze functiewissel. Het resultaat, in de vorm van maquettes en tekeningen wordt onder de titel ‘Singing Silence’ tentoongesteld in Abdij Roosenberg. Deze kleine tentoonstelling, workshops met oud-leerlingen van Van der Laan en een reeks rondleidingen in en rond de abdij lopen gelijktijdig met ‘Een huis voor de geest’.

Dom Hans van der Laan, Abdij Roosenberg, Waasmunster, 1975, achtergevel met klokkentoren ©Coen van der Heiden

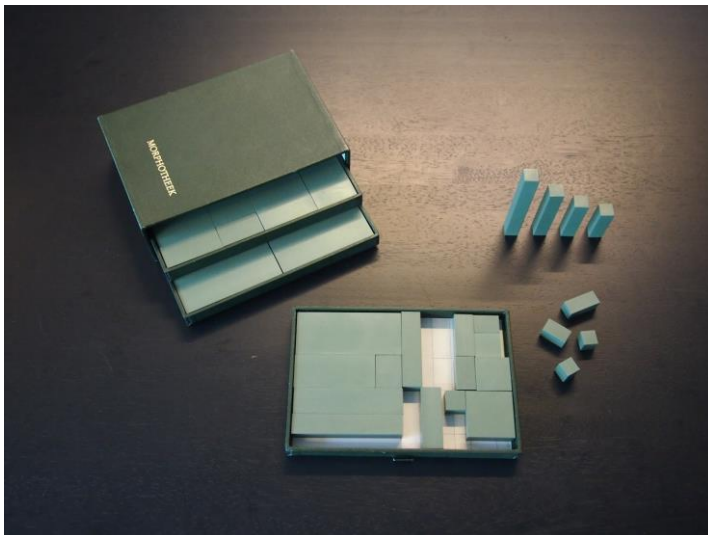
‘Vandaag wordt abdij Roosenberg omgevormd tot een internationaal studiecentrum en residentie van de KULeuven, het beste bewijs dat Van der Laans architectuur multifunctioneel is.’

Caroline Voet, curator Een huis voor de geest

PERSBERICHT

De Architectonische Ruimte

Dom Hans Van der Laan schreef tijdens zijn carrière een aantal traktaten. De Architectonische Ruimte is veruit het bekendste en geldt voor architecten vandaag nog steeds als een referentie. Voet: “De Architectonische Ruimte, met het plastische getal als belangrijkste instrument, zou je kunnen beschouwen als een heel belangrijk knooppunt in de architectuurtheorie van de 20^e eeuw. Van der Laan legde hiermee het fundament voor een diepmenselijke architectuur, op maat van de beleving van de individuele gebruiker.” Al sinds zijn prille jeugd (jaren 1920) was Van der Laan op zoek naar een fundament voor de architectuur, een soort van basis van waaruit de architect kan ontwerpen. En dit wars van enige tijdsgeest. Wat onder meer impliceerde dat hij zich afzette van nieuwe bouwtechnische ontwikkelingen, zoals de nieuwe mogelijkheden die beton, glas en staal die de modernisten uit het interbellum zo hoog in het vaandel droegen. Misschien wel het grootste verschil tussen van der Laan en zijn tijdsgenoten is de benadering van het begrip ‘schaal’. Waar de modernisten het groots zagen en in stedelijke termen dachten, werkte Van der Laan aan een menselijke architectuur. Een architectuur die eerder horizontaal is opgevat dan verticaal, met dik metselwerk, klassieke kolommenreeksen, dynamische open perspectieven en een uitgesproken ritmiek. Niet voor niets noemde zijn biograaf Richard Padovan hem een ‘*modern primitive*’.

Morfotheek, maatstelsel in drie dimensies, Dom Hans van der Laan

‘Van der Laan legde het fundament voor een diepmenselijke architectuur, op maat van de beleving van de individuele gebruiker.’

Caroline Voet,
curator Een huis voor de geest

Zintuigelijke architectuur

Naast zijn strakke verhoudingsleer was het scheppen van een bepaalde sfeer voor Van der Laan cruciaal. “Je kan Van der Laans werk het beste omschrijven als zintuigelijke architectuur, waar beleving centraal staat.” vertelt Voet. In de tentoonstelling wordt daarom ruimte gegeven aan drie kunstenaars die werk tonen dat refereert naar het tactiele karakter van zijn oeuvre. De Duitse fotografe Friederike Von Rauch toont een reeks foto’s die ze maakte naar aanleiding van een verblijf in de Abdij van Roosenberg. Ingel Vaikla, een filmmaakster uit Estland, laat een ontroerend portret zien van de zusters tijdens hun laatste dagen in Roosenberg. En Esther Venrooy, een Nederlandse geluidskunstenares, ontwikkelde een soundscape die het leven in de abdij door middel van geluid weergeeft.

PERSBERICHT

Dom Hans van der Laan, Abdij Roosenberg, Waasmunster, 1975, tafel in de leefruimte van de zusters ©Coen van der Heiden

‘Je kan Van der Laans werk het beste omschrijven als zintuigelijke architectuur, waar beleving centraal staat.’

Caroline Voet, curator Een huis voor de geest

Het is voor het eerst dat zo veel archiefstukken uit Van der Laans oeuvre samen worden gebracht. Voor een groot deel is dit te danken aan de bereidheid van de monniken van de Abdij van Vaals, de beheerders van het Van der Laan-archief. “Dat zij zo veel vrijgaven is gerust uitzonderlijk te noemen en zal waarschijnlijk niet snel meer gebeuren” benadrukt Voet. Om al deze stukken in een passend decor te plaatsen werd de expozaal van deSingel flink onder handen genomen. Voet: “Om te beginnen zijn de verhoudingen van Van der Laan sterk voelbaar in de scenografie. De grote en hoge witte doos die de expoimte van deSingel is, hebben we herleid tot een ruimte die meer beantwoordt aan de menselijke schaal die Van der Laans architectuur typeert.” De bezoeker bevindt zich enerzijds in een open atrium waar hij zich kan vergapen aan de vele maquettes en 3D-objecten. Daarnaast kan je je letterlijk terugtrekken in een reeks intiemere nissen om de aanwezige documenten te bestuderen. Met zijn atrium en studiolo’s of cellen is de scenografie van ‘Een huis voor de geest’ in feite een knipoog naar de structuur van een basiliek.

DOWNLOAD PERSBEELDEN

PERSBERICHT

Dom Hans van der Laan. Een huis voor de geest

Productie Vlaams Architectuurinstituut en deSingel Internationale Kunstcampus i.s.m. KU Leuven, Faculteit Architectuur en Luca School of Arts
curator Caroline Voet (KULeuven)
scenografie Voet en De Brabandere

tentoonstelling

vrij 13 oktober 2017 → zo 14 jan 2017
open wo → zo / 14 → 18 uur en tijdens avondvoorstellingen
gesloten ma, di en feestdagen
toegangsprijs: €5 (-19j gratis)
tickets te koop bij ingang tentoonstelling

opening

do 12 oktober 2017 – vernissage en openingslezing om 20u in deSingel Internationale Kunstcampus gratis
voor de opening reserveren via
www.vai.be/inschrijvingen

contact

Vlaams Architectuurinstituut
Egon Verleye - communicatie & PR
T +32 (0)3 242 89 73
egon.verleye@vai.be

deSingel Internationale Kunstcampus
Katrijn De Wit - coördinator pers en publieksontwikkeling
T +32 (0)3 244 19 38
katrijn.dewit@desingel.be

‘Dom Hans van der Laan. Een huis voor de geest’ werd mogelijk gemaakt door:

deSingel

Het programma van het Vlaams Architectuurinstituut 2017-18 geniet de steun van:

Reynaers Aluminium, Bulo, Gyproc, Bomarbre, Flos, Deltalight, Febelcem en Covarte

